

Asia: VM037:00/2016

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida maakunnalle nyt siirrettäviksi ehdotettavia tehtäviä tehtäväaloittain: kattavatko ehdotukset kaikki tehtäväalan tehtävät, jotka pitäisi siirtää? (1. MAKU II yleisperustelut luvut 2.3- 2.3.21)

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Ei

Terveysturvajelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (HE 2.3.1)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maatalous ja maaseudun kehittäminen (HE 2.3.2)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja käyttö sekä kasvinterveyden valvonta (HE 2.3.3)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Kalatalous ja vesitalous (HE 2.3.4)

Kommenttinne tehtäväalasta

-

Aluekehittämismisviranomaisten eräät tehtävät (HE 2.3.5)

Kommenttine tehtävälalasta

-

Alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten koulutustavoitteiden valmistelu (HE 2.3.6)

Kommenttine tehtävälalasta

-

Maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus (HE 2.3.7)

Kommenttine tehtävälalasta

-

Kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimien järjestämisen edistäminen (HE 2.3.8)

Kommenttine tehtävälalasta

-

Luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito (HE 2.3.9)

Kommenttine tehtävälalasta

-

Maastoliikennelain yleinen valvonta ja erityislupien myöntäminen liikuntarajoitteisille (HE 2.3.10)

Kommenttine tehtävälalasta

-

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät (HE 2.3.11)

Kommenttine tehtävälalasta

-

Alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä ulkoilureittitehtävät (HE 2.3.12)

Kommenttine tehtävälästä

-

Vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä turvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta (HE 2.3.13)

Kommenttine tehtävälästä

-

Vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu (HE 2.3.14)

Kommenttine tehtävälästä

-

Ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen (HE 2.3.15)

Kommenttine tehtävälästä

-

Alueelliset romaniäsiain neuvottelukuntia ja romaniäasioita koskevat tehtävät (HE 2.3.16)

Kommenttine tehtävälästä

-

Yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen (HE 2.3.17)

Kommenttine tehtävälästä

-

Saariston liikenteen suunnittelu ja järjestäminen (HE 2.3.19)

Kommenttine tehtävälästä

-

Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnissa siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen

järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen (HE 2.3.20)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Maakunnan muut tehtävät (HE 2.3.21)

Kommenttinne tehtävälästä

-

Muut huomiot maakunnille siirtyvien tehtävälöjen osalta

Muut mahdolliset huomionne tehtävälöistä

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (2. Laki Valtion lupa- ja valvontavirastosta), sen yksityiskohtaisia perustelujä sekä sitä koskevia yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Ei

Luku 1 Valtion lupa - ja valvontaviraston asema ja tehtävät (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 2 Valtion lupa- ja valvontaviraston organisaatio (5 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Valtion lupa- ja valvontaviraston johtaminen (6-9 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Valtion lupa- ja valvontaviraston ohjaus (10-13 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Sosiaali- ja terveysalan tehtävistä vastaavaa toimialaa koskevat erityissäännökset (14-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 6 Eräiden ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittely Valtion lupa- ja valvontavirastossa (20-23 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (24-32 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskevat yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 3 Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastosta annettua lakiehdotusta (3. Laki Ahvenanmaan valtionvirastosta), sen yksityiskohtaisia perusteluja sekä yleisperusteluosuuksia: Muutos- ja korjausehdotuksia Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin sekä mahdolliset kommentit yleisperusteluihin

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 4.

Ei

Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen yksityiskohtaisiin perusteluihin

Kommenttinne lakiehdotuksesta. (Pyydämme viittaamaan pykälään/pykäliin, joita kommentoitte.)

-

Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevan lakiehdotuksen yleisperustelut ja muut huomiot

Kommenttinne yleisperusteluista tai muut huomionne lakiehdotuksesta. (Pyydämme yksilöimään yleisperustelun osuuden, jota kommentoitte.)

-

Kohta 4. Tässä voit kommentoida hallituksen esitykseen sisältyvää ehdotusta laiksi maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (6. Voimaannpanolaki): Muutos- ja korjausehdotuksia voimaannpanolain pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 4? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 5.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Tehtäviä ja toimivaltaa koskevat säännökset (4-7 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 3 Henkilöstöä koskevat säännökset (8-10 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Omaisuusjärjestelyt (11-26 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Erinäiset säännökset (27-34 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Kohta 5. Tässä voit kommentoida hallituksen esityksen sisältämiä muita 224 lakiehdotusta, joilla toteutetaan maakuntauudistuksen edellyttämät

tehtävänsiirrot maakunnille, Valtion lupa- ja valvontavirastolle ja muille virastoilla: Muutos- ja korjausehdotuksia esitysluonnoksen pykäliin (4. MAKU II lakiehdotukset) ja yksityiskohtaisiin perusteluihin (5. MAKU II yksityiskohtaiset perustelut).

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 5? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 6.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.1 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Oikeusministeriö, 32 lakiehdotusta, luku 2.2 (lakiehdotukset 1-32)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sisäministeriö, 6 lakiehdotusta, luku 1.1 (lakiehdotukset 1-3) ja luku 2.3 (lakiehdotukset 1-3)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 2.4 (lakiehdotukset 1-2)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Valtiovarainministeriö, 20 lakiehdotusta, luku 1.2 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.5 (lakiehdotukset 1-12)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 2.6 (lakiehdotukset 1-14)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 72 lakiehdotusta, luku 1.3 (lakiehdotukset 1-72)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

24. Laki vesihuoltolain muuttamisesta

§ 4 ja 29 Toimivaltaisen viranomaisen määritelmä tulee tarkentaa. Se, että maakunta itsehallintoalueena määritteli toimivaltaisen viranomaisen eri tavalla 18 eri maakunnassa, on omiaan luomaan epäselvän ja erilaisen hallintobyrokratian maakunnan sisällä ja suhteessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen. Maakuntauudistuksessa hallintoa pitäisi yksinkertaistaa ja selkeyttää norminpurun hengessä, mutta toimivaltaisen viranomaisen määrittämisen jättäminen maakunnalle aiheuttaa lisää hallinnon sekavuutta.

31. Laki eläinsuojelulain muuttamisesta

§ 15 mom 3. Turhien transaktiokustannusten välttämiseksi momenttiin tulisi lisätä kirjaus, että yksityinen palvelutuottaja voi periä maksut sopimukseen perustuen suoraan talteenotetun eläimen omistajalta tai haltijalta.

§ 22 Maakunnan osallistuminen eläinlääkäripalvelusta kotieläimen omistajalle tai haltijalle aiheutuneisiin kustannuksiin.

Pykälä on erittäin tärkeä sisällyttää lakiin esityksen mukaisesti, koska harvaan asutuilla maaseutuvaltaisilla alueilla se mahdollistaa samanhintaiset ja -tasoiset eläinlääkintäpalvelut tuotantoeläimille ja edistää kotimaisen alkutuotannon toimintaedellytyksiä.

§ 35 ja 36 Toimivaltaiset viranomaiset tulee yksiselitteisesti ilmetä laista. Sana maakunta tulee korvata ilmaisulla maakunnan virkasuhteessa oleva eläinlääkäri. Eläinsuojelutyö on vaativaa asiantuntijatyötä, jossa tarvitaan vahvaa eläinlääketieteellistä osaamista, luotettavaa arviota eläinten kokemasta kivusta ja kärsimyksestä, on tunnettava eläinten fysiologia ja lajien käyttäytymistarpeet. Työssä on osattava arvioida eläimen kunto ja terveydentila sekä pitopaikan olosuhteet luotettavasti siten, että eläimen omistajan oikeusturva säilyy. Eläinsuojelutyössä käytetään merkittävää julkista valtaa työskentelyssä yksityishenkilön kotirauhan piirissä ja päätöksenteossa eläinhoidon järjestämisestä tai eläimen lopettamisesta. Valvonnassa puututaan perustuslaillisiin oikeuksiin kotirauhan ja omaisuudensuojan osalta, jolloin toimivaltaisen viranomaisen on oltava eläinten hyvinvoinnin ja eläinsuojelulainsäädännön asiantuntija. Hyvän hallinnon periaatteista yhdenvertaisuus, tarkoitussidonnaisuus, objektiviteetti ja suhteellisuus vaarantuvat, jos valvontaviranomaista ja virkamiehen pätevyysvaatimusta ei lainsäädännöstä ilmene. Tällaista valtaa käyttävän virkamiehen pätevyysvaatimusten poistaminen lainsäädännöstä on täysin poikkeuksellista ja tulisi tarkasti harkita, voiko toimivaltainen viranomainen Suomessa olla kuka tahansa millä koulutuksella tahansa ja vaihdella maakunnan poliittisen tahdon mukaisesti.

Järjestely hankaloittaisi myös mm. poliisin toimintaa, jos käytännössä valvontatyön tekevä viranomainen vaihtelisi maakuntien välillä. Käytännössä päivystävä virkaeläinlääkäri vastaa kiireellisistä eläinsuojelutehtävistä virka-ajan ulkopuolella toimivaltansa puitteissa ja viranomaisyhteistyö poliisin kanssa on helppo toteuttaa. Näin ollen valvontaviranomaisen toimivaltaa ei ole tarkoituksenmukaista maakunnassa delegoida muille kuin eläinlääkäriin pätevyyden omaaville viranhaltijoille.

37. Laki eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

§ 11 mom 3. viimeinen lause on kirjauksena hyvä. Maakuntien erilaisuudesta johtuen maakunnalla tulee olla mahdollisuus tuottaa eläinlääkäripalvelut

myös omana toimintanaan yhtiöittämisveloitteen estämättä, koska yksityistä eläinlääkäripalvelua ei ole saatavilla maakuntakeskusten ulkopuolella. Seuraeläinten kiireettömän virka-aikaisen hoidon eriyttäminen kokonaisuudesta, jossa virkaeläinlääkärit hoitavat kaikki kotieläimet ei olisi tarkoituksenmukaista suuressa osassa maata.

39. Laki eläintautilain muuttamisesta

§ 85 toimivaltaisena viranomaisena mainitaan maakunta. Maakunnan tilalla tulee lainsäädännössä yksiselitteisesti ilmetä toimivaltaisena viranomaisena maakunnan virkasuhteessa oleva eläinlääkäri. Se, että maakunta itsehallintoalueena määritteli toimivaltaisen viranomaisen eri tavalla 18 eri maakunnassa on omiaan luomaan epäselvän ja erilaisen hallintobyrokratian Suomeen. Maakuntaudistuksessa hallintoa pitäisi yksinkertaistaa ja selkeyttää norminpurun hengessä, mutta toimivaltaisen viranomaisen määrittämisen jättäminen maakunnalle aiheuttaa hallinnon sekavuutta. Eläinlääkäri pätevyysvaatimuksena mainitaan eläintautilaissa vasta 89 §:ssä taudintorjunnan johtaminen. Lainsäätäjän tarkoituksena on ilmeisesti antaa maakunnalle vapaus delegoida eläintautivalvonnan käytännön työt jollekin muulle kuin eläinlääkärille. Toisaalta todetaan, että maakunnan on järjestettävä helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen sekä eläinten ja tuotteiden jäsenvaltioiden välisten siirtojen ja viennin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella, mikä viittaa eläinlääkintähuoltolain edellyttämään pätevystysvelvollisuuteen. Käytännössä kaikki kiireelliset eläintautilain mukaiset tehtävät on nykyiselläänkin virka-ajan ulkopuolella hoidettu virkaeläinlääkärien toimesta. Ei siis liene tarkoituksenmukaista osoittaa eläintautivalvontaa kenenkään muun viranhaltijan kuin eläinlääkärin tehtäväksi. Jos parhaat mahdolliset asiantuntijat eivät hoida eläintautivalvontaa ja sen seurauksena vakava tautipurkaus sulkee Suomen viennin rajat, voivat yhteiskunnalliset vaikutukset ovat todella merkittäviä. Norminpurku ei voi tarkoittaa sitä, että epäpätevät henkilöt hoitavat yhteiskunnallisesti herkkiä ja tärkeitä asioita. Pätevyysvaatimuksen poistaminen lainsäädännöstä tarkoittaa käytännössä sitä, että tehtävää voi hoitaa kuka hyvänsä millä koulutuksella hyvänsä.

§ 16 mom 2 säädetään valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta asianomaiselle terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Ilmoitusvelvollisuus tulisi säätää maakunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, koska pelkkää terveyskeskusta ei maakunnan liikelaitoksessa todennäköisesti ole.

55. Laki elintarvikelain muuttamisesta

§ 23 ja 42 ensisaapumistoiminnasta ei ole ehdotettu muutettavaksi, vaikka § 42 todetaan Eviran ja kunnan välinen sopimus. Ensisaapumisvalvontatehtävä tulisi siirtää perustelumuoistion mukaisesti maakunnille ja tässä yhteydessä tulisi huomioida kaikki siihen viittaavat pykälät mm. maakunnan oikeus pitää rekisteriä valvomistaan ensisaapumispaikoista.

Nykyinen § 32 mukainen toimivaltainen monijäseninen toimielin kumotaan. Toisaalta terveydensuojelulain muutosesityksessä on todettu, että maakunnan terveydensuojeluun kuuluvista tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Maakuntalakiluonnoksessa lähtökohtana on, että toimivalta oikeusharkintaisissa asioissa siirrettäisiin viranhaltijatasolle. Perustelumuistion mukaan hallinnollisen pakon käyttämistä tarkoittavissa asioissa toimivaltaisesta viranomaisesta säädetään asianomaisessa erityislainsäädännössä. Lakien jatkovalmistelussa tulee huolehtia siitä, että ympäristöterveydenhuollon lakipaketti on yhdenmukainen toimivallan määrittelyssä, toimivallan siirtämisessä, kiireellisissä toimitissa sekä pakkokeinojen käytössä.

§ 43 Lihantarkastus ja siihen liittyvä valvonta

Nykyinen järjestelmä, jossa lihantarkastuksesta myös pienteurastamoissa huolehtii Elintarviketurvallisuusvirasto, on osoittautunut osin epätarkoituksenmukaiseksi, mistä johtuen tulisi harkita lihantarkastuksen siirtämistä pienteurastamojen ja riistankäsittelylaitosten osalta maakunnan tehtäväksi. Käytännössä nykyisinkin suuressa osassa pienteurastamoja ja riistankäsittelylaitoksia lihantarkastuksesta ja laitoksen valvonnasta huolehtii sopimusperusteisesti kunnan tai yhteistoiminta-alueen viranhaltija. Tehtävän siirrolla maakunnalle vältettäisiin byrokraattiset ja epätarkoituksenmukaiset järjestelyt, joissa Elintarviketurvallisuusvirasto käyttäisi tehtäviensä hoitamiseen sopimuksen perusteella maakunnan palveluksessa olevia viranhaltijoita. Samalla olisi mahdollista palauttaa pienteurastamoiden laitosvalvonta maakunnan tehtäväksi, jolloin maakunta voisi käyttää asiantuntevia hygieenikkoeläinlääkäreitä tehtävään sen sijaan, että nykyään Elintarviketurvallisuusviraston laitosvalvontaa saattaa hoitaa sopimusperusteisesti laitosvalvontaan perehtymätön praktikkoeläinlääkäri.

61. Laki maksajavirastotehtävienhoitamisesta maakunnissa

§ 3 mom 2. todetaan, että maakunta ei saa siirtää maksajavirastotehtävien hoitamista liikelaitoksen hoidettavaksi. Maininta tulee poistaa, koska se on ristiriidassa maakuntalain § 52 ja 79 kanssa. Maakunnan liikelaitos vastaa § 52 mukaisesti maakunnalle osoitettujen tehtävien palvelutuotannosta ja vastaa tuottamisvastuullaan olevien palvelujen edellyttämästä julkisen vallan käyttämisestä.

Liikenne- ja viestintäministeriö, 8 lakiehdotusta, luku 1.4 (lakiehdotukset 1-8)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 28 lakiehdotusta, luku 1.5 (lakiehdotukset 1-2) ja 2.8 (lakiehdotukset 1-26)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 1.6 (lakiehdotukset 1-4) ja luku 2.9 (lakiehdotukset 1-10)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

2. Laki terveydensuojelulain muuttamisesta

§7 Maakunnan terveydensuojeluviranomainen

Terveydensuojelulain muutosesityksessä todetaan, että maakunnan terveydensuojeluun kuuluvista tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Toisaalta elintarvikelain muutosluonnoksessa ehdotetaan poistettavaksi maininta elintarvikevalvontaa hoitavasta monijäsenisestä toimielimestä. Maakuntalakiluonnoksen lähtökohtana on, että toimivalta oikeusharkintaisissa asioissa siirrettäisiin viranhaltijatasolle. Perustelumuiustion mukaan hallinnollisen pakon käyttämistä tarkoittavissa asioissa toimivaltaisesta viranomaisesta säädetään asianomaisessa erityislainsäädännössä.

Lakimuutoksen jatkovalmistelussa tulee huomioida, että ympäristöterveydenhuollon keskeisimpien lakien, terveydensuojelulain ja elintarvikelain viranomaisen määrittely, toimivallan siirto, pakkokeinojen käyttö ja oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen olisivat logiikaltaan samanlaiset ja myös yhtenevät maakuntalain kanssa. Tämä helpottaisi maakunnallisten ympäristöterveydenhuollon yksiköiden muodostamista. Ympäristöterveyden yksiköt sijoittunevat maakunnan liikelaitokseen, joka vastaa maakunnan omasta palvelutuotannosta ja tehtäviinsä liittyvästä julkisen vallan käytöstä. Maakuntalain § 79 säädettäisiin, että lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevissa asioissa viranomaiselle kuuluva toimivalta olisi siirrettävä hallintosäädännössä maakunnan tai liikelaitoksen viranhaltijalle ja § 130, että viranhaltijan päätöksestä oikaisuvaatimuksen käsittelee laissa tai hallintosäädännössä määrätty viranhaltija, jonka tulee olla toinen kuin päätöksen tehnyt viranhaltija. Tämä on ristiriidassa Terveydensuojelulain § 56 kanssa. Toisaalta monijäseninen toimielin voitaneen ratkaista viranhaltijoista koostuvalla jaostolla.

Maakuntalakiehdotukseen sisältyvät yhteistoiminnan muodot ovat yhteinen toimielin, yhteinen virka ja sopimus viranomaistehtävien hoitamisesta. Viimeksi mainitussa maakunnalle tai sen viranomaiselle laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, voidaan sopimuksella antaa virkavastuulla toisen maakunnan viranhaltijan hoidettavaksi. Terveydensuojelulakimuutoksen jatkovalmistelussa olisi hyvä selvittää, olisiko terveydensuojelulain mukainen tehtävä mahdollista antaa sopimuksella toisen maakunnan tehtäväksi ilman, että perustetaan yhteistä toimielintä ja siten, että sopimuksessa ei olisi tarpeen nimetä yksittäisiä viranhaltijoita tehtävää hoitamaan. Terveydensuojeluvallonnassa on joitakin erityisosaamista vaativia tehtäviä, joiden kohdalla maakuntien olisi tarkoituksenmukaista tehdä työnjakoa. Olisi hyvä, jos maakunnat voisivat sopia keskenään siitä, että yksi maakunta hoitaa jonkun tehtävän useamman maakunnan alueella ilman yhteisen toimielimen perustamista tai yksittäisen viranhaltijan nimeämistä tehtävää hoitamaan.

Ympäristöministeriö, 26 lakiehdotusta, luku 1.7 (lakiehdotukset 1-8) ja luku 2.10 (lakiehdotukset 1-18)

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme viittaamaan lakiehdotuksen numeroon ja pykälään.)

-

Kohta 6. Tässä kohdassa voitte jättää muita lausunnoilla olevaa hallituksen esitystä koskevia uudistuksen täytäntöönpanoon liittyviä kommenttejanne, huomioitanne ja näkemyksiänne.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 6? Pakollinen kysymys.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriön hallinnonala

-

Oikeusministeriön hallinnonala

-

Sisäministeriön hallinnonala

-

Puolustusministeriön hallinnonala

-

Valtiovarainministeriön hallinnonala

-

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

-

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

-

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

-

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

-

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

-

Ympäristöministeriön hallinnonala

-

Hallinnonalariippumaton yleinen palaute täytäntöönpanoa koskeviin lakiehdotuksiin

Ympäristöterveydenhuollon lakien yhdenmukaisuus

Ympäristöterveydenhuollon lakivalmistelusta vastaavat maa- ja metsätalousministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö. Lakivalmistelussa on epä johdonmukaisuutta, mikä monimutkaistaisi maakunnan ympäristöterveydenhuollon organisoitumista ja toimintaa. Lakivalmistelun edetessä olisi huolehdittava, että terveydensuojelulain ja elintarvikelain viranomaisen määrittely, toimivallan siirto, hallinnollinen pakko ja oikaisuvaatimuksen ratkaiseminen olisivat logiikaltaan samanlaiset ja myös yhtenevät maakuntalain kanssa. Elintarvikelain muutoksen yhteydessä poistuisi nykyisessä § 32 oleva maininta elintarvikevalvontaa hoitavasta monijäsenisestä toimielimestä. Toisaalta terveydensuojelulain muutosesityksessä § 7 on todettu, että maakunnan terveydensuojeluun kuuluvista tehtävistä huolehtii lautakunta tai muu monijäseninen toimielin. Maakuntalain § 79 säädettäisiin, että lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevissa asioissa viranomaiselle kuuluva toimivalta olisi siirrettävä hallintosäännössä maakunnan tai liikelaitoksen viranhaltijalle.

Maakuntalain § 130 mukaan viranhaltijan päätöksestä oikaisuvaatimuksen käsittelee laissa tai hallintosäännössä määrätty viranhaltija, jonka tulee olla toinen kuin päätöksen tehnyt viranhaltija. Tämä on ristiriidassa Terveydensuojelulain § 56 kanssa. Toisaalta monijäseninen toimielin voitaneen ratkaista viranhaltijoista koostuvalla jaostolla.

Maa- ja metsätalousministeriön lakiesityksessä 61. Laki maksajavirastotehtävien hoitamisesta maakunnissa § 3 mom 2. todetaan, että maakunta ei saa siirtää maksajavirastotehtävien hoitamista liikelaitoksen hoidettavaksi. Maininta pyrkii ohjaamaan maakunnan organisoitumista ja se on ristiriidassa maakuntalain § 52 ja 79 kanssa. Maakunnan liikelaitos vastaa § 52 mukaisesti maakunnalle osoitettujen tehtävien palvelutuotannosta ja vastaa tuottamisvastuullaan olevien palvelujen edellyttämästä julkisen vallan käyttämisestä. Liikelaitos on osa maakuntaa. Ympäristöterveydenhuollon sijoittuessa maakunnan liikelaitokseen osaa nykyisten läänineläinlääkäreiden suorittamista eläinten hyvinvoinnin valvonnan tehtävistä ei voisi esityksen mukaisesti maakunnan eläinlääkintäyksiköstä tehdä, mikä hajottaisi toimivat organisaatorakenteet.

Yhteneväisyyden osalta myös todettakoon, että maa- ja metsätalousministeriö on lakipaketin yhteydessä purkamassa mm. eläintauti- ja eläinsuojeluvalvontaa tekevien viranhaltijoiden pätevyysvaatimukset lainsäädännöstä ja antaisi maakunnan päätettäväksi toimivaltaiset viranomaiset. Tämä linja ei liene yhteinen muiden hallinnonalojen kanssa valvontaa tekevien

viranhaltijoiden osalta. Hyvän hallinnon periaatteista yhdenvertaisuus, tarkoitussidonnaisuus, objektiviteetti ja suhteellisuus vaarantuvat, jos valvontaviranomaista ja virkamiehen pätevyysvaatimusta ei lainsäädännöstä ilmene. Valvontatyössä käytetään merkittävää julkista valtaa ja puututaan perustuslaillisiin oikeuksiin kotirauhan ja omaisuudensuojan osalta. Tällaista valtaa käyttävän virkamiehen pätevyysvaatimusten poistaminen lainsäädännöstä on täysin poikkeuksellista ja perustuslain näkökulmasta tulisi tarkasti harkita, voiko toimivaltainen viranomaisena Suomessa olla kuka tahansa millä koulutuksella tahansa ja vaihdella maakunnan poliittisen tahdon mukaisesti.

Maakuntaudistuksen tarkoituksena olisi selkeyttää ja yksinkertaistaa hallintoa, mutta muutos toimivaltaisen viranomaisen määrittelyyn maakunnassa olisi omiaan luomaan sekavan ja keskenään erilaisen hallintobyrokratian 18 eri maakuntaan.

Juhantalo Laura
Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymä